

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครองในระบอบประชาธิปไตยถือว่าเป็นการปกครองที่เหมาะสมและดีที่สุด ในปัจจุบัน เพราะเป็นการปกครองที่สนองความต้องการพื้นฐานทางธรรมชาติของมนุษย์ คือ การยอมรับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจปกครองประเทศอย่างทั่วถึง และมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อย่างไรก็ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย จะไม่สามารถสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้ถ้าประชาชนในประเทศขาดวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในวิถีทางสังคมประชาธิปไตย (คำนึ่ง ชัยสุวรรณรักษ์ และธีระพล บุญสร้าง, 2549, หน้า 6)

ปัจจุบันประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับผู้คนในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน และคาดว่าระบบนี้จะสามารถนำไปสู่การมีชีวิตที่สันติสุขได้ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น มีการเลือกตั้ง มีรัฐธรรมนูญ มีองค์กร และสถาบันศาลที่เป็นอิสระ ดังนั้น ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือที่เรียกว่าประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เพราะการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประเทศใดที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมมาก ประเทศนั้นจะมีความเป็นประชาธิปไตยสูง

การเลือกตั้ง ถือเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน รวมทั้งเป็นการกำหนดทิศทางและสัญญาประชาคมสำหรับการบริหารประเทศ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบุคคลที่จะเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยมีจำนวนจำกัด ดังนั้น การซื้อสิทธิ ขายเสียง จึงเป็นปัญหาสำคัญ การซื้อเสียง เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและมีโทษทางอาญา แต่ไม่เคยมีผู้สมัครคนใดถูกลงโทษทางอาญา อันเป็นผลเนื่องมาจากการซื้อเสียง ปัญหาการซื้อเสียงคงแก้ไขไม่ได้ด้วยการเพิ่มโทษทางอาญา ดังนั้น ในการปฏิรูปการเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้ง จึงได้ออกแบบระบบเลือกตั้งใหม่ โดยให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ รวมทั้งให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ ขึ้นมาควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและ

เที่ยงธรรม อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งอย่างมีจิตสำนึกของประชาชนเท่านั้นจึงจะทำให้ได้ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยที่ดีที่สุด (วรทิพย์ มีมาก และชีวินทร์ ฉายาชาวลิต, 2547, หน้า 90)

ในการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนไม่ว่าจะในรูปแบบ ในระดับและวิธีการอย่างใดก็ตาม จะพบว่ามีปัจจัยและตัวแปรหลายอย่างที่มีอิทธิพลหรือผลอันซับซ้อนต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนทั้งสิ้น ปัจจัยและตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้กล่าวโดยรวม ๆ ก็ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวบุคคล วัย เพศ การศึกษา อาชีพ อุปนิสัย เหตุผล ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ครอบครัว กิจกรรมฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจ ฯลฯ และปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อาทิ การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร การให้บริการด้านความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหน่วยงานของรัฐแก่ประชาชน การปฏิบัติหน้าที่และการให้คำแนะนำของผู้นำชุมชน เป็นต้น

ในองค์กรหลาย ๆ องค์กรแม้จะมีความเข้มแข็งขององค์กรเพียงใด หรือจะมีมาตรฐานการทำงานที่มีคุณภาพงานที่ดีเพียงใด แต่สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้เลยนั่นก็คือการประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ก็คือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากองค์กรไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน และการประชาสัมพันธ์จะถ่ายทอดไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้ก็ต้องอาศัยสื่อประชาสัมพันธ์ เพราะสื่อคือหนทางหรือวิถีทางในการนำข่าวสารที่ต้องการประชาสัมพันธ์จากผู้ส่งไปสู่ผู้รับ ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่มีผลต่อการที่ประชาชนจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็คือการรับรู้สื่อการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งของประชาชน ว่าประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจหรือได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของการเลือกตั้งมากแค่ไหน รวมทั้งสามารถเชิญชวนให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญ และตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนต่อสังคมโดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้มากแค่ไหน

ในฐานะที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในศูนย์การเรียนรู้การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่มีหน้าที่หลักในการรณรงค์เผยแพร่และให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นแก่ประชาชนทั่วไป โดยศูนย์การเรียนรู้การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ 2 ได้มีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี จึงคาดหวังว่าประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองชลบุรีน่าจะได้รับข้อมูลข่าวสารได้มากและครบถ้วนกว่าประชาชนในพื้นที่อื่น และเทศบาลเมืองชลบุรีเป็นพื้นที่ในเขตการเลือกตั้งที่ 2 ของการเลือกตั้ง ส.ส. ซึ่งเขตการเลือกตั้งที่ 2 เป็นเขตที่มีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุดของจังหวัดชลบุรี และในการนี้เทศบาลเมืองชลบุรี ก็เป็นพื้นที่ที่มีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มากที่สุดของเขตการเลือกตั้งที่ 2 ซึ่งมีจำนวนผู้มีสิทธิการเลือกตั้งทั้งสิ้น 24,583 คน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง ความรู้และการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนและพัฒนาให้ประชาชนได้ก้าวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และกระตุ้นให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ใจ และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ลดจำนวนบัตรเสีย ลดการทุจริตการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้แทนที่มีคุณภาพเข้าไปพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ตามตัวแปร การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่ออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดต่างกัันมีระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แตกต่างกััน
2. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัันมีระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แตกต่างกััน
3. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัันมีระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แตกต่างกััน
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัันมีระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แตกต่างกััน
5. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัันมีระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แตกต่างกััน
6. ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัันมีระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แตกต่างกััน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความรู้และการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาความรู้และการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยทำการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในด้านเกี่ยวกับการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ ปริมาณความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2. ขอบเขตด้านพื้นที่/ ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษา จะทำการศึกษาเฉพาะประชากรที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 24,583 คน (ข้อมูลจาก สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองชลบุรี ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2554)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้เริ่มศึกษาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 รวมระยะเวลา 9 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สื่อประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หมายถึง สื่อที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งใช้ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อเว็บไซต์ และรถยนต์ประชาสัมพันธ์

การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2554

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หมายถึง การรับรู้และเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากสิ่งที่ได้พบเห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้รับฟัง โดยสื่อประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อเว็บไซต์ และรถยนต์ประชาสัมพันธ์ ที่ได้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการเลือกตั้งออกสู่สาธารณชน

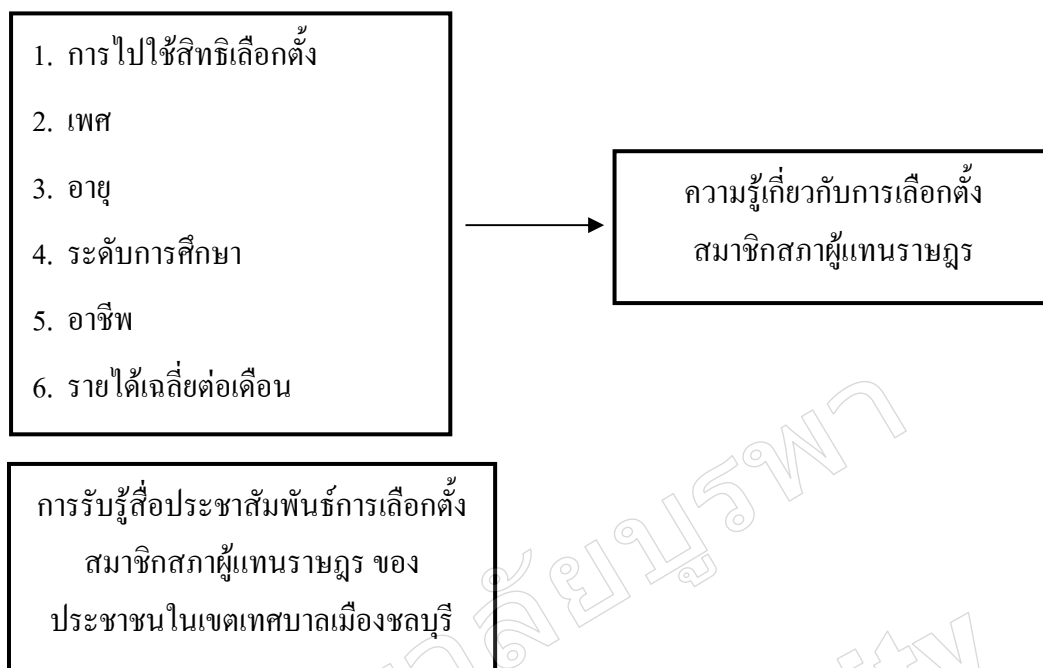
ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลการเลือกตั้งโดยสามารถตีความและสามารถแปลความหมายได้รวมถึงสามารถนำไปปรับใช้กับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อไปได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
3. ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบระดับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรีตามตัวแปรการไปใช้สิทธิ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
4. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนและพัฒนาให้ประชาชนได้ก้าวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้และการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยผู้วิจัยได้นำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย